

Dictamen núm. 10/2022 relatiu al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears

Atès el que disposa l'article 2, núm. 1, lletra a, incís primer, de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears i l'article 30 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament, el Consell Econòmic i Social emet el següent:

DICTAMEN

I. Antecedents

Primer. El dia 17 de maig de 2022 es registra d'entrada en el Consell Econòmic i Social (CES) la sol·licitud de dictamen de la Conselleria d'Educació i Formació Professional, relativa al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears. A la sol·licitud de dictamen registrada, el conseller d'Educació i Formació Professional va sol·licitar l'emissió del dictamen amb caràcter urgent.

Segon. El dia 18 de maig de 2022 s'anuncia l'entrada de la sol·licitud als consellers del CES.

Tercer. L'expedient tramés al CES consta de la següent documentació:

1. Memòria per a la possible consulta pública sobre la proposta d'elaboració d'un decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.

2. Resolució del conseller d'Educació i Formació Professional, de 12 de gener de 2022 per la qual s'ordena la realització d'una consulta pública prèvia a l'elaboració d'un Projecte de decret pel qual pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.
3. Certificat emès per la cap de negociat de la Direcció General de Participació, Transparència i Voluntariat, relatiu al tràmit de consulta pública prèvia.
4. Certificat emès pel cap de la Secció X del servei d'Ordenació Educativa, de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, relatiu a les observacions presentades, de manera telemàtica, durant el tràmit de consulta pública prèvia.
5. Aportacions formulades durant el tràmit de consulta pública prèvia.
6. Memòria justificativa per a l'inici del procediment per a l'elaboració d'un Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.
7. Resolució del conseller d'Educació i Formació Professional per la qual s'ordena l'inici del procediment per elaborar un Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària obligatòria a les Illes Balears.
8. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (primera versió).
9. Primer esborrany del projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears (versions catalana i castellana).
10. Tràmit d'audiència a les conselleries de l'administració autonòmica, per mitjà de les secretaries generals, als ajuntaments, mitjançant la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears, i a la resta d'entitats que es puguin veure afectades per l'aprovació de la norma, així com els justificants de la seva recepció.

11. Certificat emès pel director general de Planificació, Ordenació i Centres, de la Conselleria d'Educació i Formació Professional, relatiu al compliment del tràmit d'audiència.
12. Publicació en el Butlletí Oficial de les Illes Balears de la Resolució del director general de Planificació, Ordenació i Centres, de 4 d'abril de 2022, per la qual se sotmet a informació pública el Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears (BOIB núm. 47, de 7 d'abril).
13. Certificat emès per la cap del Negociat II de la Direcció General de Participació i Voluntariat, relatiu a la publicació a la pàgina web de participació ciutadana, de l'enllaç al tràmit d'audiència i informació pública.
14. Certificat emès pel cap de la Secció X del servei d'Ordenació Educativa, de la Direcció General de Planificació, Ordenació i Centres, relatiu a les observacions presentades, de manera telemàtica, durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
15. Al·legacions presentades durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
16. Informe emès per part del director general de Planificació, Ordenació i Centres referent a les al·legacions formulades durant els tràmits d'audiència i d'informació pública.
17. Segon esborrany del projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears (versions catalana i castellana).
18. Memòria d'anàlisi d'impacte normatiu (segona versió).

19. Ofici del conseller d'Educació i Formació Professional, en virtut del qual sol·licita el dictamen preceptiu relatiu al projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears.

Quart. El 18 de maig de 2022, el president del Consell Econòmic i Social va dictar una resolució per la qual es va declarar la urgència en la tramitació del procediment per a l'aprovació del dictamen relatiu al Projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària a les Illes Balears.

Cinquè. D'acord amb el procediment aplicable, la Comissió de Treball de l'Àrea Social elabora una proposta de dictamen que és elevada a la Comissió permanent. Aquest òrgan, aprova finalment el dictamen el dia 31 de maig de 2022.

II. Contingut del projecte de decret

I.- El projecte de decret tramés per a dictamen consta d'una part expositiva (preàmbul), una part dispositiva composta per 32 articles i una part final formada per nou disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria, quatre disposicions finals i nou annexes.

El preàmbul de la norma ens explica com a l'educació secundària obligatòria s'ha de propiciar l'aprenentatge competencial, autònom, significatiu i reflexiu en totes les matèries, les quals es poden integrar per àmbits. La comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, la competència digital, l'emprenedoria, el foment de l'esperit crític i científic, l'educació emocional i en valors, l'educació per la pau i la no violència i la creativitat, s'han de treballar en totes les matèries. En tot cas es fomentarà de manera transversal l'educació per a la salut, inclosa l'afectiva sexual, la igualtat entre homes i dones, la formació estètica i el respecte mutu i la cooperació entre iguals. A continuació, es destaca La Llei 1/2022, de 8 de març, d'educació de les Illes Balears, la

Dictamen núm. 10/2022

qual té com a principal objectiu la millora de la qualitat de l'educació a les Illes Balears i estableix un marc estable per garantir el procés de millora contínua del sistema educatiu de les Illes, legislació que es va fer amb coherència amb la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Pel que fa a la necessitat de la nova proposta normativa, aquesta es troba justificada en el fet que, en exercici de les competències establertes als articles, 6 i 6 bis de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, el Govern estatal ha aprovat el Reial decret 217 /2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació secundària obligatòria, on s'han reflectit les modificacions introduïdes per la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, a l'ordenació i el currículum de l'educació secundària obligatòria. La disposició final tercera del Reial decret 217/2022, de 29 de març, estableix que allò disposat en aquest Reial decret s'implantarà per als cursos primer i tercer en el curs escolar 2022-2023, i per als cursos segon i quart en el curs 2023-2024.

Respecte a la competència de la Comunitat Autònoma sobre la matèria objecte de regulació, l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, aprovat per la Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, estableix, en l'article 36.2, que correspon a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears la competència de desplegament legislatiu i d'execució de l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats.

En aquest sentit, l'article 46 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, estableix que correspon al Govern exercir la potestat reglamentària en les matèries que li són pròpies, mitjançant l'aprovació pel Consell de Govern de disposicions de caràcter general, en els termes que estableix l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. Seguidament, l'article 47 de la Llei hi afegeix que les disposicions reglamentàries adopten la forma de decret si són aprovades pel Govern.

Finalment, i d'acord amb el que preveu l'article 129.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques i l'article 49 de la Llei 1/2019, explica com aquest projecte s'ajusta als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència, eficiència, qualitat i simplificació.

II. Pel que fa a la part dispositiva del projecte normatiu, aquest s'estructura 29 articles diferents:

L'article 1 determina l'objecte i l'àmbit d'aplicació, que és, d'una banda, establir el currículum i l'ordenació de l'etapa d'educació secundària obligatòria, i de l'altra, els centres docents públics i privats de les Illes Balears que imparteixen els ensenyaments de l'educació secundària obligatòria.

L'article 2 estableix tot un conjunt de definicions als efectes d'aquest Reglament.

L'article 3 indica que l'educació secundària obligatòria és una etapa educativa que constitueix, juntament amb l'educació primària i els cicles formatius de grau bàsic, l'educació bàsica, que comprèn quatre cursos acadèmics, que es cursen ordinàriament entre els dotze i els setze anys d'edat.

L'article 4 incorpora les finalitats d'aquesta etapa educativa.

L'article 5 preveu els principis generals.

L'article 6 recull els principis pedagògics.

L'article 7 fa referència als objectius de l'educació secundària obligatòria.

L'article 8 estableix l'organització dels tres primers cursos de l'educació secundària obligatòria, diferenciant entre aquelles matèries comunes i que han de cursar obligatòriament, d'aquelles que només s'han de cursar de manera opcional.

L'article 9 estableix l'organització del quart curs de l'educació secundària obligatòria, fent distinció entre aquelles matèries comunes i que han de cursar obligatòriament,

d'aquelles que només s'han de cursar de manera opcional. També es remarca el caràcter orientador d'aquest curs tant per als estudis post obligatoris com per a la incorporació a la vida laboral.

L'article 10 fa esment a l'obligació que tenen tots els centres d'oferir la matèria segona llengua estrangera en tots els cursos.

L'article 11 determina les competències clau i perfil de sortida dels alumnes al final de l'educació bàsica.

L'article 12 fa referència a les competències específiques, criteris d'avaluació i sabers bàsics.

L'article 13 preveu l'autonomia de centres.

L'article 14 regula el projecte educatiu dels centres, establint l'obligació de tots els centres de tenir-ne un.

L'article 15 tracta sobre la concreció curricular.

L'article 16 té per objecte els aspectes relatius al desplegament del currículum a l'aula.

L'article 17 preveu un mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional per regular, mitjançant una Ordre, l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes d'ESO així com la promoció de curs i els requisits de titulació d'aquesta etapa.

L'article 18 abasta els aspectes generals relatius a la tutoria i orientació.

L'article 19 fa referència a l'atenció a les diferències individuals.

L'article 20 preveu el fet d'alumnes amb necessitats educatives especials, i estableix que la Conselleria d'Educació i Formació Professional ha d'establir procediments que permetin la detecció de les dificultats que poden donar-se en els processos

d'ensenyament i aprenentatge dels alumnes amb necessitats educatives especials i la seva prevenció a través de plans i programes que facilitin una intervenció precoç.

L'article 21 fa esment als alumnes amb dificultats específiques d'aprenentatge, l'escolarització dels quals s'ha de regir pels principis de normalització i inclusió i ha d'assegurar la seva atenció, la no discriminació i la igualtat efectiva en l'accés i permanència en el sistema educatiu.

L'article 22 incorpora als alumnes amb integració tardana en el sistema educatiu espanyol.

L'article 23 inclou als alumnes amb altes capacitats intel·lectuals.

L'article 24 fa referència als programes de diversificació curricular, els quals estan orientats a la consecució del títol de GESO, per part dels alumnes que presenten dificultats rellevants d'aprenentatge després d'haver rebut, en el seu cas, mesures de suport en el primer o segon curs d'aquesta etapa, o als qui aquesta mesura d'atenció a la diversitat els sigui favorable per a l'obtenció del títol.

L'article 25 regula els cicles formatius de grau bàsic.

L'article 26 preveu els aspectes relatius a la coordinació amb l'educació primària.

L'article 27 fa referència al calendari escolar, el qual fixa anualment la Conselleria d'Educació i Formació Professional, ha de comprendre un mínim de 175 dies lectius.

L'article 28 té per objecte regular els aspectes generals de l'horari escolar.

L'article 29 determina el règim general de les matèries curriculars.

L'article 30 estableix un mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional per a dotar els centres sostinguts amb fons públics dels recursos educatius, humans i materials necessaris per oferir un ensenyament de qualitat i garantir la igualtat d'oportunitats en l'accés a l'educació.

L'article 31 disposa que als centres sostinguts amb fons públics el nombre màxim de grups classe de les assignatures amb caràcter optatiu que no sigui religiós és el que figura en l'annex 6.

L'article 32 recull els aspectes relatiu a l'atribució docent.

III. Quant a la part final, aquesta es troba formada per nou disposicions addicionals, tres disposicions transitòries, una disposició derogatòria, quatre disposicions finals i nou annexes.

En primer lloc, pel que fa a les disposicions addicionals, la primera estableix que les formes de gènere gramatical tradicionalment dites masculines que apareixen en aquesta norma s'han d'entendre com a genèriques, la segona disposa que tots els centres docents han d'adoptar les mesures necessàries per garantir que es compleix el que s'estableix en el capítol I del títol IV de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, i en l'article 12 de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, la tercera fa referència a la normativa en matèria de protecció de dades de caràcter personal, la quarta fa esment als ensenyaments de religió i a la seva inclusió en l'educació secundària d'acord amb el que s'estableix en la disposició addicional segona de la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, la cinquena fa referència als ensenyaments impartits en llengües estrangeres, la sisena fa referència a la prova lliure per obtenir el títol de graduat en ensenyament secundari obligatori, la setena estableix el nombre màxim d'alumnes per aula, la vuitena disposa que les referències fetes per la normativa vigent a les assignatures, a les matèries i als àmbits de l'ESO s'han d'entendre fetes a les assignatures, a les matèries i als àmbits corresponents recollits en aquest Decret i la novena preveu la situació dels alumnes que cursin simultàniament estudis d'ESO i estudis professionals de música i dansa, els quals podran sol·licitar l'exempció de cursar

educació plàstica, visual i audiovisual i la matèria optativa de segon curs d'ESO, així com la matèria optativa de tercer curs.

A continuació, respecte a les disposicions transitòries, la primera preveu el règim d'aplicació del Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'ESO a les Illes Balears, i de l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 20 de maig per la qual es desplega el currículum de l'ESO a les Illes Balears, els quals es mantindran vigents per els cursos segon i quart de l'ESO durant el curs escolar 2022-2023, la segona fa referència a l'elecció de determinades matèries optatives per als alumnes de tercer d'ESO i la tercera fa esment a l'autorització dels programes de diversificació curricular.

Tot seguit, la disposició derogatòria única deroga de manera expressa el Decret 34/2015, de 15 de maig, pel qual s'estableix el currículum de l'ESO a les Illes Balears i l'Ordre de la consellera d'Educació, Cultura i Universitats de 20 de maig per la qual es desplega el currículum de l'ESO a les Illes Balears, així com també, totes les normes de rang igual o inferior que s'oposin a aquest Decret o el contradiguin.

Respecte a les disposicions finals, la primera modifica el Decret 39/2011, de 29 d'abril, pel qual es regula l'atenció a la diversitat i l'orientació educativa als centres educatius no universitaris sostinguts amb fons públics, la segona faculta al conseller d'Educació i Formació Professional per dictar les disposicions necessàries per desplegar i executar aquest Decret, la tercera preveu el calendari d'implantació dels estudis i la quarta determina la seva entrada en vigor.

Ja per acabar, el contingut dels annexes és el següent: Annex 1 Perfil de sortida dels alumnes al final de l'ensenyament bàsic. Annex 2 Matèries. Annex 3 Situacions d'aprenentatge. Annex 4 Programa de diversificació curricular. Annex 5 Horari PDC. Annex 6 Nombre de grups classe. Annex 7 Horari setmanal d'educació secundària obligatòria (sense àmbits). Annex 8 Horari setmanal d'educació secundària obligatòria

(amb àmbits). Annex 9 Atribució docent a les matèries optatives pròpies de la comunitat autònoma.

III. Observacions generals

Primera. L'educació és una matèria sobre la qual l'Estat en virtut del que disposa l'article 149.1.30 de la Constitució Espanyola, ostenta competències exclusives de legislació bàsica, podent les comunitats autònomes, dins del marc de la legislació esmentada, dictar la seva normativa d'execució i desenvolupament.

La publicació de la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig d'Educació, ha introduït diversos canvis en l'ordenació i l'organització dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria establerts en el Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre pel qual s'estableix el currículum bàsic de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat.

Al calendari d'implantació de la Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, recollit a la seva disposició final cinquena, la nova llei preveu la incorporació de les modificacions previstes a diferents fases. D'acord amb aquest calendari, les modificacions introduïdes al currículum, l'organització, els objectius i els programes de l'Educació Secundària Obligatòria s'implantaràn als cursos primer i tercer de l'Educació Secundària Obligatòria al curs escolar 2022-2023 i als cursos segon i quart al curs escolar 2023-2024.

De conformitat amb l'article 6.3 de la Llei Orgànica 2/2006, abans esmentada, per tal d'assegurar una formació comuna i garantir la validesa dels títols corresponents, el Govern, prèvia consulta a les comunitats autònomes, ha fixat, en relació, amb els objectius, competències, continguts i criteris d'avaluació, els aspectes bàsics del currículum, que constitueixen els ensenyaments mínims.

En virtut de l'anterior, el Govern de l'Estat va aprovar el Reial decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació secundària Obligatoria, que deroga l'anterior Reial decret 1105/2014, de 26 de desembre. De conformitat amb l'article 13.3 del Reial decret 217/2022, de 29 de març, les Administracions educatives establiran, conforme al que disposa el Reial decret esmentat, el currículum de l'Educació Secundària Obligatoria, del qual formaran part en tot cas els ensenyaments mínims fixats en aquest. Alhora, d'acord amb l'article 13.4, els centres docents, en l'ús de la seva autonomia, desenvoluparan i completaran, si escau, el currículum d'aquesta etapa establert per les administracions educatives, concreció que formarà part del seu projecte educatiu.

Segona. El projecte de decret tramés per a dictamen pretén establir el currículum de l'educació secundària Obligatoria (ESO) a les Illes Balears, a partir dels principis i l'estructura del sistema educatiu establert a la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), després de la reforma introduïda per La Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre (LOMLOE). També es pretén desenvolupar i complementar el Reial decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'educació secundària Obligatoria.

A continuació, cal tenir present algunes de les novetats que s'introdueixen en aquest àmbit i que s'han desenvolupat al Reial decret 217/2022, de 29 de març, i, en conseqüència, formen part del present projecte de decret, com ara, es recull per primera vegada a la normativa autonòmica la referència als cicles formatius de grau bàsic, que juntament amb l'educació primària i l'educació secundària obligatòria constitueixen l'educació bàsica, així com el fet que desapareix l'estructura on els tres primers cursos de l'etapa configuraven el primer cicle de l'educació secundària obligatòria, ja que aquesta comprendrà quatre cursos i s'organitza en matèries i àmbits, i es produeix també la reordenació de les àrees i es pretén potenciar l'enfocament competencial dels

aspectes bàsics del currículum, amb la connexió dels ensenyaments amb les competències clau definides a l'àmbit europeu i les competències específiques per àrees.

Un altre novetat important és la que fa referència a l'organització de les matèries als tres primers cursos, les quals es classifiquen en matèries comunes i matèries optatives, desapareixent la divisió anterior de matèries en assignatures troncal, en assignatures específiques i les assignatures de lliure configuració autonòmica. Respecte al quart curs, aquest s'organitza en matèries que cursaran tots els alumnes i matèries optatives, i desapareixen les opcions relatives als ensenyaments acadèmics per a la iniciació al Batxillerat i l'opció relativa als ensenyaments aplicats per a la iniciació a la Formació Professional.

D'altra banda, en relació a la urgència sol·licitada, aquesta es troba justificada pel contingut de la disposició final cinquena de Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, quan disposa que les modificacions introduïdes al currículum, l'organització, els objectius i els programes de l'Educació Secundària Obligatoria s'implantaran als cursos primer i tercer de l'Educació Secundària Obligatoria al curs escolar 2022-2023 i als cursos segon i quart al curs escolar 2023-2024.

Tercera. El context poblacional i socioeconòmic condiciona les trajectòries educatives dels estudiants de les Balears. De fet, els indicadors d'esperança de vida escolar i d'escolarització en els estudis de secundària post obligatòria presenten valors més baixos que a la resta de l'Estat. En aquest sentit, d'acord amb les dades disponibles del Ministeri d'Educació i Formació Professional relatives a l'any 2020, a nivell estatal, pel que fa a l'educació secundària, si bé l'etapa obligatòria la cursa pràcticament tot l'alumnat, als 16 anys la taxa d'escolarització descendeix al 95,%, als 17 anys al 90,2% i als 18 al 80%.

Altrament, d'acord amb les dades que figuren a l'Anuari de l'Educació a les Illes Balears, elaborat per la Fundació Guillem Cifre de Colonya i la Universitat de les Illes Balears (2021), a les Illes Balears el curs 2020-2021, hi havia matriculats 48.812 alumnes, dels

quals un 62,7% estaven matriculats a centres públics, un 31,1% a centres privats concertats i un 6,2% a centres privats no concertats. D'aquest 48.812 alumnes, 25.589 (52,4%) corresponien al gènere masculí mentre que 23.223 (47,6%) corresponien al gènere femení. Quant a la distribució per illes, el 79,6% es troben matriculats a centres de l'illa de Mallorca, el 8% a Menorca i el 12,4% es troben distribuïts a Eivissa i Formentera.

Ateses aquestes dades, es pot comprovar com en aquesta etapa educativa es manté un nombre de nins superior al de nines a tots els nivells escolars, tot i que la diferencia dels percentatges es redueix respecte a l'educació primària (52,4% de nins a ESO front a un 53,3% a EP), cal assenyalar en relació a la promoció de curs, com les nines presenten més percentatge de promoció que els nins, especialment a la promoció de segon a tercer, on aquestes presenten un percentatge del 94,6% front un 90,5% per part d'aquests. Quant a la formació professional bàsica, les diferències de gènere són més clares, on el nombre de nins matriculats representa una taxa del 70,7%,

Quarta. El conseller d'Educació i Formació Professional es troba legitimat per a sol·licitar aquest dictamen, amb caràcter preceptiu, d'acord amb el que disposa l'article 2.1.a) de la Llei 10/2000, de 30 de novembre, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, i l'article 31 del Decret 67/2010, de 28 de maig, pel qual s'aprova el Reglament que regula l'organització i el funcionament.

IV. Observacions particulars

Primera. En general, i pel que fa al procediment, aquest s'ha elaborat amb correcció i s'han seguit tots els tràmits exigits fins al moment de la sol·licitud del dictamen, amb l'elaboració d'una consulta pública prèvia, una àmplia fase d'audiència i la possibilitat, mitjançant el tràmit d'informació pública, de la participació de tots aquells que es poguessin considerar interessats.

A continuació, i d'acord amb el que disposa la memòria d'anàlisi d'impacte normatiu, es preveu sotmetre el projecte normatiu al Consell Escolar de les Illes Balears en aplicació de l'article 6.3 del Decret Legislatiu 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova la Llei de consells escolars de les Illes Balears, a la Universitat de les Illes Balears, en qualitat d'institució oficial de consulta en matèria de llengua catalana, a l'Institut Balear de la Dona, institució que haurà d'emetre el preceptiu informe d'impacte de gènere, a la Mesa Sectorial d'Educació i a l'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència, informes que d'ençà l'aprovació de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, es poden sol·licitar de manera simultània al dictamen d'aquest Consell.

Ja per acabar, i de conformitat amb els articles 18.7 de la Llei 5/2010, de 16 de juny, reguladora del Consell Consultiu i 59.3 de la Llei 1/2019 abans esmentada, es preveu sol·licitar el dictamen al Consell Consultiu de les Illes Balears.

Segona. En relació a la part expositiva de la norma, l'article 47.4 de la Llei 1/2019, de 31 de gener, del Govern de les Illes Balears, exigeix que les disposicions reglamentàries incloguin un preàmbul que expressi la finalitat de les mesures adoptades en la regulació i el marc normatiu en què s'insereix.

D'aquesta manera, entenem que, en general, el preàmbul compleix amb totes aquestes delimitacions, atès que fixa el seu objecte; delimita la normativa vigent en la matèria; en defineix la finalitat, i justifica la necessitat de la regulació, tot i que, d'una banda, entenem que s'hauria de fer referència a l'article 149.1.30 de la Constitució Espanyola, segons el qual, l'Estat ostenta les competències exclusives de legislació bàsica per al desenvolupament de l'article 27 de la Constitució, i de l'altra, creiem que també s'hauria de fer constar la consulta feta a aquest Consell.

Tercera. En relació al contingut del projecte de decret, farem les següents observacions per tal de millorar-ne el text i la seva comprensió:

- En primer lloc, **l'article 3.2** del projecte normatiu preveu que l'educació secundària obligatòria comprèn quatre cursos acadèmics, que es cursen ordinàriament entre els dotze i els setze anys d'edat, tot i que, els alumnes tenen dret a romandre-hi escolaritzats en règim ordinari fins als divuit anys, complerts l'any d'acabament del curs. No obstant l'anterior, el Reial decret 217/2022 preveu una sèrie de supòsits en els quals es pot perllongar un any més aquesta permanència en el centre, concretament, quan l'equip docent consideri que aquesta mesura afavoreix l'adquisició de competències clau establertes per aquesta etapa educativa (article 16.7) i en el cas d'alumnes amb necessitats educatives especials, sempre que això afavoreixi l'adquisició de les competències establertes i l'assoliment dels objectius de l'etapa (article 20.4), per tant, es recomana completar aquest article amb una remissió a les excepcions mencionades.
- A continuació, respecte als principis generals recollits a **l'article 5**, entenem que també s'hauria de fer una menció expressa als principis d'obligatorietat i gratuïtat d'aquests tipus d'ensenyaments. Seguidament, quan a l'apartat segon es fa referència a la necessitat de "*posar èmfasi en garantir la inclusió educativa*", es recomana substituir-ho per "*s'ha d'assegurar la inclusió educativa*".
- D'altra banda, entenem que quan **l'article 6.6** del projecte estableix que *per contribuir al manteniment de la identitat pròpia, s'ha de fomentar l'ús de la llengua catalana*, seria recomanable substituir-ho per "*per contribuir al manteniment de la identitat pròpia, s'ha de fomentar i fer l'ús de la llengua catalana*".
- Tot seguit, **l'article 7** (lletra j) del projecte preveu com a un dels objectius de l'educació secundària obligatòria "*conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història de les Illes Balears, mitjançant l'ús de la llengua catalana, així com el patrimoni artístic i cultural propi*", el contingut del qual és molt semblant a

la finalitat prevista a l'article 4 (lletra b), que estableix com a una de les finalitats d'aquests estudis "*conèixer i valorar el patrimoni lingüístic, històric, artístic, cultural i ambiental de les Illes Balears, com a referents per entendre les realitats del món contemporani i participar de manera solidària en el desenvolupament i millora del seu entorn social*", per la qual cosa, i als efectes d'evitar reiteracions innecessàries, proposam suprimir del text una de les dues previsions.

- En un altre ordre de coses, entenem que el mínim de 10 alumnes prevista a **l'article 9.5** per deixar d'impartir una assignatura resulta excessiu, i no s'ajusta a la realitat de molts de centres educatius allunyats dels nuclis de població importants, per la qual cosa, es proposa reduir aquest límit a 6 alumnes.
- Pel que fa a **l'article 11.1.g)**, es proposa substituir el terme *competència emprenedora* per *competència emprenedora i d'iniciativa personal*. En aplicació d'aquesta esmena, aquesta substitució seria extensible a qualsevol denominació d'aquesta competència que aparegués al llarg del projecte decret.
- Més endavant, respecte a la previsió recollida a **l'article 17** relativa al mandat dirigit a la Conselleria d'Educació i Formació Professional de regular mitjançant una Ordre, l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes d'ESO així com la promoció de curs i els requisits de titulació d'aquesta etapa, creiem que el seu contingut és més propi d'una disposició addicional que no d'un article de la norma.
- Respecte a **l'article 18.3** relatiu a la tutoria i orientació, es suggereix eliminar l'expressió *preferentment*.
- A continuació, quant a les ràtios que fa referència **l'article 19.3**, entenem que als efectes de reforçar la inclusió, s'hauria de substituir l'expressió *procurarà ajustar* per *ajustarà*.

- Més endavant, es recomana substituir a l'**article 29.1** l'expressió *ha de fomentar per assegurarà*.
- Pel que fa al nombre màxim d'alumnes per aula que preveu l'**article 30.3.a)**, consideram que per aconseguir una major educació de qualitat, és necessari reduir aquest nombre a 25.
- Quant al contingut de la **disposició adicional primera** relativa a les formes de gènere gramatical, consideram que s'hauria de revisar el text la norma perquè no s'utilitzi un llenguatge discriminatori per raó de gènere, i que s'utilitzi un llenguatge inclusiu on es nomeni amb masculí i femení.
- Finalment, respecte al contingut de la **disposició adicional quarta** relativa als ensenyaments de religió, aquest Consell considera que l'estudi de les religions no hauria de ser objecte d'estudi a les aules, tot i que, malauradament, la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, estableix que l'obligació dels centres d'ofertar-la, es proposa l'eliminació d'aquesta disposició, atès que entenem que la religió ha de pertànyer exclusivament a l'àmbit privat.

V. Conclusions

El Consell Econòmic i Social de les Illes Balears ha valorat el projecte de decret pel qual s'estableix el currículum de l'educació secundària de les Illes Balears, i sol·licita al Govern de les Illes Balears que sigui receptiu a les recomanacions formulades en aquest dictamen.

Palma, 31 de maig de 2022
El secretari general

Josep Valero González

Vist i plau
El president

Rafel Ballester Salvà

Dictamen núm. 10/2022